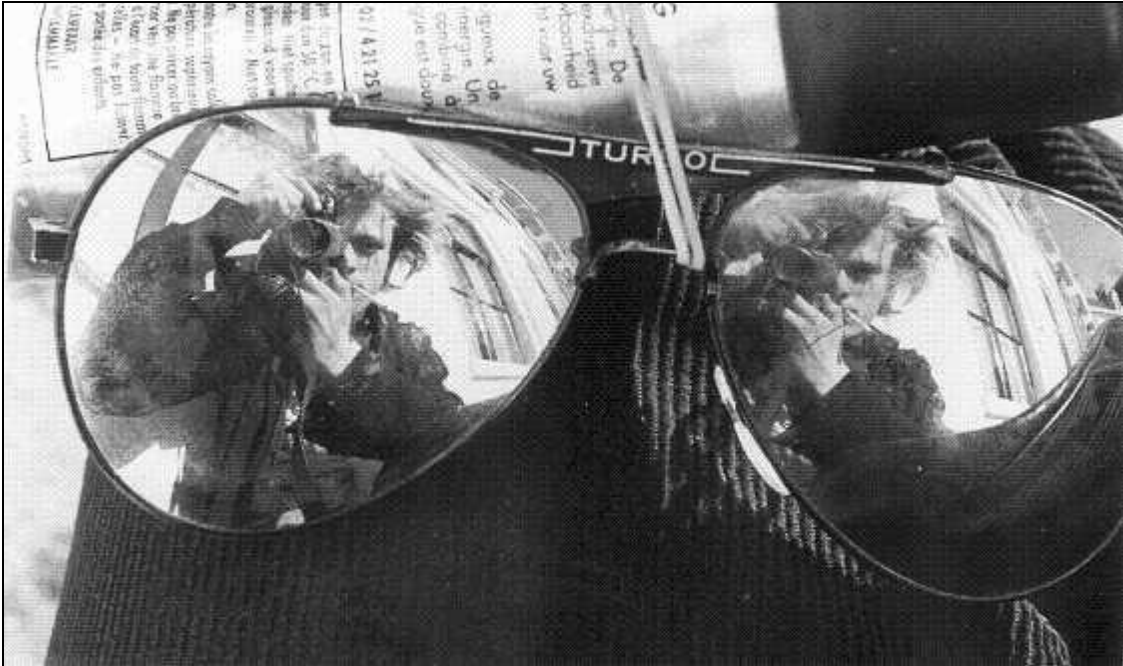

“You Are What You Do”

De relatie tussen Persoonlijkheid, Waarden en Alledaags Gedrag

Marijke Dijkstra

Groningen augustus 2007

**Rijksuniversiteit Groningen
Persoonlijkheidspsychologie**

Begeleider: Prof. Dr. B. de Raad

marijkedijkstra@hotmail.com

Samenvatting

De Big Five is een eigenschappensysteem waarmee persoonlijkheid kan worden uitgedrukt in vijf factoren, te weten Extraversie, Mildheid, Ordelijkheid, Emotionele Stabiliteit en Intellectuele Autonomie. Waarden zijn uit te drukken in zeven factoren, blijkt uit onderzoek van De Raad en Van Oudenhoven (in press). Deze factoren zijn Professionaliteit & Ambitie, Universalisme (mens en natuur), Relatie & Geluk/ Sociaal leven, Conscientieusheid, Aanzien & Comfort, Expressie & Schoonheid en Traditie & Gezin. In dit onderzoek is de relatie tussen persoonlijkheid en alledaags gedrag onderzocht. Ook is onderzoek verricht naar de relatie tussen persoonlijkheid en waarden, evenals naar de relatie tussen waarden en alledaags gedrag. Hiertoe zijn data uit drie verschillende studies meegenomen en vergeleken. Uit resultaten van correlatieanalyses blijken persoonlijkheid en alledaags gedrag duidelijk gerelateerd. Ook blijken relaties te bestaan tussen persoonlijkheid en waarden, evenals tussen waarden en alledaags gedrag.

Summary

The Big Five is a classification system which describes personality using five factors, being Extraversion, Agreeableness, Conscientiousness, Emotional Stability and Intellectual Autonomy. Values can be described using seven factors, as shown in an investigation by De Raad and Van Oudenhoven (in press). These factors are Professionalism & Ambition, Universalism (people and nature), Relationship & Happiness/ Social life, Conscientiousness, Status & Comfort, Expression & Beauty and Tradition & Family. The present study investigates the relationship between personality and everyday behavior. Also investigated is the relationship between personality and values, as well as the relationship between values and everyday behavior. Data were used and compared from three different studies. Results of correlation analyses show a clear relationship between personality and everyday behavior. Also shown from results are relations between personality and values, as well as between values and everyday behavior.

“You Are What You Do”

De relatie tussen Persoonlijkheid, Waarden en Alledaags Gedrag

Inleiding

De Big Five is een eigenschappensysteem waarmee persoonlijkheid kan worden uitgedrukt in vijf factoren, te weten Extraversie, Mildheid, Ordelijkheid, Emotionele Stabiliteit en Intellectuele Autonomie. Hoewel er divers onderzoek is verricht naar de relatie tussen de Big Five en gedrag, levensstijl, en keuzes, is echter weinig tot geen onderzoek gedaan naar de relatie tussen de Big Five en alledaagse activiteiten. Kennis van deze relatie zal een goede bijdrage kunnen leveren aan het voorspellen van gedrag; deze kennis kan onder andere nuttig zijn in het ontwikkelen van marketingstrategieën, het vormen van overheidsbeleid, en het voorkomen van risicovol gedrag. Uit onderzoek van Theakston, Stewart, Dawson, Knowlden-Loewen en Lehman (2004) bleken relaties tussen persoonlijkheidseigenschappen en alcoholgebruik. Zij stellen dat toekomstig onderzoek naar het voorkomen van alcoholmisbruik baat zou hebben bij het gebruik van persoonlijkheidsvragenlijsten om personen met disposities te kunnen identificeren.

De relatie tussen Persoonlijkheid en Alledaags Gedrag

“De mens kan de talloze concrete gedragingen van individuen benoemen, hun betekenis samenvatten in termen van een handjevol onderliggende dimensies (de ‘Big Five’), en dit samenvattende beeld uitdrukken in de vorm van een periodiek systeem van persoonlijkheidseigenschappen.” (De Raad, 2002)

In het bovenstaande citaat wordt verondersteld dat de factoren van de Big Five een afgeleide zijn van gedrag. Daardoor mag er geen twijfel bestaan dat er sprake is van een relatie tussen de vijf factoren die de persoonlijkheid bepalen en dagelijkse gedragingen.

Buss en Craik (1984) beschouwen persoonlijkheidseigenschappen als labels die een samenvatting zijn van een collectie gedragingen, welke geen verklaringen biedt en

geen verborgen essenties herbergt. De persoonlijkheidsbeschrijving zegt niets over het 'waarom' van het gedrag, aldus Buss en Craik (1984).

McCrae en Costa (1995) stellen zich de vraag of persoonlijkheidseigenschappen slechts gedragsbeschrijvingen zijn, of dat zij een legitieme en bruikbare verklaring voor individuele verschillen verschaffen. McCrae en Costa (1995) geloven dat persoonlijkheidseigenschappen niet slechts een samenvatting van gedragsbeschrijvingen bieden, maar eerder disposities die zijn afgeleid van patronen van gedachten, gevoelens en acties. Persoonlijkheidseigenschappen zijn disposities die patronen kunnen voorspellen en verklaren. Wanneer de score van een persoon op een bepaalde persoonlijkheidseigenschap wordt bepaald volgens een valide methode kan kennis betreffende deze eigenschap legitiem, zij het feilbaar, worden gebruikt om het individuele gedrag van deze persoon te verklaren.

Wilson (1977) sluit zich aan bij de mening van McCrae en Costa dat persoonlijkheid direct gerelateerd is aan gedrag. Hij stelt dat er door de jaren heen een indrukwekkende hoeveelheid bewijs is geleverd dat laat zien hoe persoonlijkheidsfactoren gerelateerd zijn aan verschillende belangrijke gedragingen. Bewijs is onder andere geleverd voor de relatie tussen de factor Extraversie en geestelijke gezondheid, leren en onderwijs, risicovol gedrag en ongelukken, criminaliteit, sociale omgang en sociaal-politieke opvattingen.

Hoewel mensen hun gedrag, en ook alledaagse activiteiten, voortdurend aanpassen aan de situatie, kan gesteld worden dat persoonlijkheid continu gereflecteerd wordt in gedrag, en dat een aanzienlijke mate van stabiliteit in individuele verschillen in gedrag in verschillende situaties is te zien (Funder, 2006).

Omdat vrijetijdsbesteding compleet naar eigen wens kan worden gekozen geeft dit ook een intieme kijk in de persoonlijke voorkeur en de persoonlijkheid, door te onderzoeken welke activiteiten welke wensen vervullen (Furnham, 1990, 1994; Brandstatter, 1994).

De items zijn deels afkomstig van een vertaalde vragenlijst uit Amerika waar een soortgelijk onderzoek heeft plaatsgevonden: 'Implementing a Five-Factor Personality Inventory for Use on the Internet' (Buchanan, Johnson & Goldberg, 2005).

Gerelateerd onderzoek naar de relatie tussen persoonlijkheid en alledaags gedrag is verricht door Buchanan, Johnson en Goldberg (2005). Hoewel deze studie (Implementing a Five-Factor Personality Inventory for Use on the Internet) primair was gericht op de evaluatie van afname van persoonlijkheidsvragenlijsten met behulp van het internet, bleek de relatie tussen persoonlijkheid en alledaags gedrag een interessant onderwerp voor verder onderzoek.

De relatie tussen Persoonlijkheid en Waarden

Hoewel het misschien lijkt alsof sommige waarden op iedereen van toepassing zijn (plezier, succes, gezondheid) verschillen mensen onderling in de prioriteit die ze eraan geven. Ook varieert de manier waarop waarden worden nageleefd van persoon tot persoon. Een voorbeeld: Leven vanuit de waarde 'kennis' betekent dat u ook na uw studie kennis blijft opdoen, bijvoorbeeld doordat u veel leest en discussieert, of probeert van elke persoon die u ontmoet iets te leren (Gieles, 2007). In een meer brede betekenis: waarden kunnen worden beschouwd als leidende principes, die kunnen helpen bij het nemen van beslissingen. Een waardenprofiel kan worden beschouwd als een kompas waaraan het eigen gedrag kan worden getoetst en waarmee je prioriteiten kunt stellen (Gerrickens, 2007).

Mensen gebruiken waarden als middel om te selecteren, verklaren, en anderen en zichzelf te evalueren (Schwartz, 1992). Waarden zijn constructen die voorkeuren in levensdoelen, principes en gedrag van een individu verklaren (Renner, 2003). Schwartz (1992) ziet waarden als een voorstelling van de belangrijke doelen of motivaties van mensen waarover mensen moeten communiceren om hun gedrag te coördineren. Volgens Rokeach (1973) is een waarde een 'guiding principle' in iemands leven.

Dat er een relatie bestaat tussen persoonlijkheid en waarden blijkt onder andere wanneer men kijkt naar een bredere definitie van persoonlijkheidseigenschappen als 'relatief stabiele manieren waarop individuen verschillen', een definitie die zowel betrekking heeft op persoonlijkheidseigenschappen als waarden, hoewel aan waarden meestal wordt gerefereerd als iets dat velen gemeenschappelijk hebben (De Raad & Van Oudenhoven, in press). Onderzoek naar de relatie tussen persoonlijkheid en waarden is

onder andere uitgevoerd door Bilsky en Schwartz (1994), Furnham (1984), Roccas, Sagiv, Schwartz en Knafo (2002) en De Raad en Van Oudenhoven (in press). Op basis van onderzoek van De Raad en Van Oudenhoven (in press) werd een vragenlijst samengesteld welke voortkomt uit de lexicale benadering, en bestaat uit 666 items met betrekking tot waarden. Na factoranalyse van deze 666 items bleek dat waarden uit te drukken zijn in zeven factoren, te weten Professionaliteit & Ambitie, Universalisme (mens en natuur), Relatie & Geluk/ Sociaal leven, Conscientieusheid, Aanzien & Comfort, Expressie & Schoonheid en Traditie & Gezin. Deze zeven factoren kunnen elk worden beschreven aan de hand van 20 waarden. Waarden behorend tot de factor Professionaliteit & Ambitie zijn bijvoorbeeld leergierigheid, besluitvaardigheid, zelfrespect en assertiviteit. Tot de factor Universalisme (mens en natuur) behoren onder andere de waarden milieuvriendelijkheid, mensenrechten, verdraagzaamheid en kuisheid. De factor Relatie & Geluk/ Sociaal leven kan worden omschreven met onder andere de waarden plezier, blijdschap, enthousiasme, attent zijn en vriendentrouw. Conscientieusheid wordt als factor omschreven door onder andere de waarden erkenning, respect, concentratie, serieusheid en nauwkeurigheid. Waarden behorend tot de factor Aanzien & Comfort zijn onder andere welstand, comfort, seksualiteit, bezit en nationalisme. Tot de factor Expressie & Schoonheid behoren onder andere de waarden schoonheid, diepzinnigheid, expressief zijn, fijnzinnigheid en emotionaliteit. De laatste factor, Traditie & Gezin, wordt omschreven door onder andere de waarden huwelijksplicht, ouderplicht, godsdienstigheid, vaderschap en traditie.

De Big Five

De Big Five is een eigenschappensysteem waarmee persoonlijkheid kan worden uitgedrukt in vijf factoren, te weten Extraversie, Mildheid, Ordelijkheid, Emotionele Stabiliteit en Intellectuele Autonomie.

Extraversie

Extraversie kan worden omschreven als het richten van de psychische energie op de externe wereld, in zorgeloos vertrouwen op het onbekende afstappen, en een hoge mate

van interesse voor mensen en gebeurtenissen om zich heen (De Raad, 2000). Een hoge score op deze factor omschrijft de FFPI als spraakzaam, praatgraag, lacht hardop en slaat mensen op de schouder. De negatieve pool wordt door de FFPI omschreven als zwijgzaam, gesloten, vermijdt gezelschap en is liefst alleen.

Extraverte mensen hebben meer prikkels van buiten nodig dan introverte mensen, en zoeken meer spanning en sensatie (Eysenck & Eysenck, 1985). Deze voorkeur voor spanning is onderzocht in meerdere studies. Uit eerder onderzoek blijkt een relatie tussen de factor Extraversie en ongelukken in het verkeer (Furnham & Heaven, 1999; Shawn & Sichel, 1970; Wilson, 1977). Een hoge score op zowel Extraversie als Neurotiscisme verhoogt de kans op ongelukken extra (Furnham & Heaven, 1999). In sommige werelddelen lijkt seksuele promiscuïteit gerelateerd te zijn aan Extraversie, zo blijkt uit onderzoek van Schmitt (2004). Uit onderzoek van Furnham en Heaven (1999) blijkt dat er een positieve relatie bestaat tussen een hoge score op de factor Extraversie, en het hebben van seks op jonge leeftijd, het hebben van vele seksuele partners, en de frequentie van seksueel gedrag.

De extraverte persoonlijkheid staat bekend om zijn behoefte aan gezelschap. Een positief verband is gevonden tussen Extraversie en het bezoeken van familie en vrienden, wandelen, het spelen van bordspellen en uitgaan (Furnham & Heaven, 1999). Nias (1985) vond een positief verband tussen Extraversie, het afspreken met vrienden, en popmuziek. Goldberg (in press) vond positieve correlaties tussen het aanspreken van vreemden, het organiseren van feesten, en Extraversie. Uit onderzoek van Furnham en Heaven (1999) blijkt een sterk positief verband tussen gevoel voor humor en Extraversie. Extraverte personen zijn in vergelijking tot Introverte personen vrolijker, minder serieus, ze maken meer grappen, en houden meer van cartoons. Nias (1985) vond een positief verband tussen Extraversie en het drinken van alcohol. Ook een hoge score op Extraversie in combinatie met een lage score op Ordelijkheid blijkt gerelateerd aan alcoholgebruik (Theakston et al., 2004). Meerdere studies zijn verricht naar associaties tussen persoonlijkheid en roken. Rokers worden gekarakteriseerd door een hoge score op de factor Extraversie, en wel op deze manier, dat hoe hoger de score op de factor, hoe meer sigaretten er worden gerookt (Ashton & Stepney, 1982). Helgason, Fredrikson, Dyba, en Steinbeck (1995) stellen dat extraverte mensen meer roken, en het moeilijker vinden te

stoppen. Ook een duidelijke relatie blijkt te bestaan tussen Extraversie en sport (Davies, 1989; Egloff & Gruhn, 1996; Eysenck, Nias & Cox, 1982; Furnham & Heaven, 1999; Nias, 1985).

Mildheid

Mildheid is vooral te relateren aan interpersoonlijke relaties en de manier waarop wordt omgegaan met problemen binnen relaties en gemeenschappen, hetgeen zich manifesteert in een streven naar intimiteit en solidariteit (De Raad, 2000). Een hoge score op deze factor omschrijft de FFPI als verdraagzaam, zachtaardig, vredelievend en houdt rekening met andermans gevoelens. De negatieve pool wordt door de FFPI omschreven als heerszuchtig, egocentrisch, commandeert mensen en gebruikt mensen voor eigen doelen.

De milde persoonlijkheid zal zowel zichzelf als anderen niet snel in gevaar brengen. Uit onderzoek van Booth-Kewley en Vickers (1994) is gebleken dat er een negatieve relatie bestaat tussen het nemen van risico's in het verkeer en Mildheid. Furnham en Heaven (1999) stellen het aannemelijk dat er een negatief verband bestaat tussen roken en Mildheid. Uit onderzoek van Heaven (1996) bleek een negatieve relatie tussen interpersoonlijk geweld, het uiten van agressie en Mildheid. Het item 'Ik lach wel eens iemand uit' had een negatieve correlatie met de factor Mildheid in onderzoek van Goldberg (in press).

Ordelijkheid

De persoonlijkheidseigenschap Ordelijkheid komt vooral tot uiting in situaties waar prestatie belangrijk is, zoals de werk-, onderwijs- en leeromgeving. De eigenschap brengt de wil iets te bereiken met zich mee, en heeft te maken met georganiseerd werken, systematisch, efficiënt en praktisch zijn (De Raad, 2000). Een hoge score op deze factor omschrijft de FFPI als systematisch, nauwkeurig, doet dingen volgens plan en houdt van orde en regelmaat. De negatieve pool wordt door de FFPI omschreven als ongedisciplineerd, nonchalant, doet iets op het laatste moment en leeft van de ene dag in de andere.

De voorkeur voor orde en regelmaat die samengaat met de ordelijke persoonlijkheid blijkt uit onderzoek. Uit een onderzoek naar de relatie tussen

persoonlijkheid en woninginrichting bleek dat sommige persoonlijkheidsfactoren verbazend veel verband hadden met de inrichting van iemands huis. Ordelijke mensen bleken uiteraard te wonen in nette en opgeruimde huizen, met hun cd's en boeken netjes geordend (Gieles, 2007). Een negatieve relatie is gevonden tussen het nemen van risico's in het verkeer (Booth-Kewley & Vickers, 1994), het betrokken zijn bij ongelukken in het verkeer (Arthur & Graziano, 1996), en Ordelijkheid. Theakston et al. (2004) stellen dat alcoholgebruik te relateren is aan een hoge score op Extraversie in combinatie met een lage score op Ordelijkheid. Furnham en Heaven (1999) stellen het aannemelijk dat er een negatief verband bestaat tussen roken en Ordelijkheid. Het uiten van agressie correleert negatief met Ordelijkheid. Heaven (1996) vond een negatieve relatie tussen vandalisme, het uiten van agressie en Ordelijkheid.

Emotionele Stabiliteit

Emotionele stabiliteit heeft alles te maken met de vraag hoe er wordt omgegaan met uitdagingen en obstakels. Een maladaptieve stijl die zich kenmerkt door hulpeloosheid is te vinden aan het ene uiterste van deze schaal waarbij aan de andere zijde van de schaal een adaptieve responsstijl te vinden is die zich richt op het beheersen en overmeesteren van de situatie (De Raad, 2000). Een hoge score op deze factor omschrijft de FFPI als kan problemen van zich afzetten, zet tegenslag snel opzij, is steeds in dezelfde stemming. De negatieve pool wordt door de FFPI omschreven als nerveus, praat zichzelf problemen aan, raakt overmand door emoties en is gemakkelijk te kwetsen. Een lage score op Emotionele Stabiliteit wordt veelal gelijkgesteld aan Neuroticisme (De Raad, 2000).

Een neurotische persoonlijkheid kan tot uiting komen in nerveus gedrag dat wordt gedreven door angstgevoelens. Uit onderzoek blijkt een duidelijke relatie tussen een hoge score op Neuroticisme en te hard rijden of betrokken geweest zijn bij een auto-ongeluk (Buchanan et al., 2005; Furnham & Heaven, 1999; Shawn & Sichel; 1970). Een hoge score op zowel Extraversie als Neuroticisme verhoogt de kans op ongelukken extra (Furnham & Heaven, 1999). Ook zijn er verbanden gevonden tussen het gebruik van alcohol in het verkeer en Neuroticisme (Selzer, Payne, Westervelt & Quinn, 1967; Selzer & Barton, 1977). Theakston et al. (2004) vonden een mogelijke relatie tussen alcoholgebruik en een lage score op Emotionele Stabiliteit. Cherry and Kiernan (1976)

vonden significante correlaties tussen Emotionele Stabiliteit en roken. Mensen met een hoge score op Neuroticisme inhaleren dieper. Furnham en Heaven (1999) vonden een positief verband tussen het uiten van agressie en Neuroticisme. Eysenck en Eysenck (1985) stellen dat er een positief verband bestaat tussen Neuroticisme en criminaliteit .

Intellectuele Autonomie

De persoonlijkheidseigenschap Intellectuele Autonomie is de meeste omstreden eigenschap van de Big Five. Naast Intellectuele Autonomie kent de eigenschap vele andere benamingen, waaronder Culture (Tupes & Cristal, 1961; Norman, 1963), Intelligence (Borgatta, 1964), Autonomy (Hendriks et al., 1999) en Openness to Experience (Costa & McCrae, 1985). Hoewel het voor veel wetenschappers nog steeds een vraag blijft of intellect (een aspect van de vijfde dimensie van de Big Five) daadwerkelijk een onderdeel van de persoonlijkheid kan zijn, blijkt 'Openness to Experience' direct gerelateerd te zijn aan leersstrategieën en als gevolg daarvan aan studiesucces (De Raad, 2000). Larsen en Buss (2002) beschrijven de vijfde dimensie met woorden als creativiteit, verbeeldingskracht en intellect. De FFPI omschrijft een hoge score op de factor Autonomie als scherpzinnig, weet verbanden te leggen, analyseert problemen en weerlegt argumenten. De negatieve pool wordt door de FFPI omschreven als sluit zich bij de meerderheid aan, neemt iets klakkeloos over, is het overal mee eens en heeft geen eigen mening.

Intellectuele Autonomie komt in de persoonlijkheid tot uiting in leergierigheid en de neiging zich een eigen mening te willen vormen. Boeken over psychologie, kunst of poëzie zijn een duidelijke aanwijzing voor Autonomie (Gieles, 2007). McCrae and Costa (1997) geven artiesten als voorbeeld voor mensen die hoog scoren op de factor Autonomie. Goldberg (in press) vond een positieve correlatie tussen de items 'Heeft een kunstwerk gemaakt', 'Ik ben wel eens naar een kunst expositie geweest' en Autonomie.

Methode

Dit onderzoek werd gebaseerd op drie datasets. Deze datasets waren verschillend in jaar van afname en proefpersonen en worden daarom als zelfstandige studies gepresenteerd. Omdat de vragenlijsten grotendeels overeenkwamen worden deze voorafgaande aan de studies geïntroduceerd.

Instrumenten

De Five-Factor Personality Inventory

De Five-Factor Personality Inventory (FFPI) was een persoonlijkheidsvragenlijst, en kwam voort uit de lexicale benadering van persoonlijkheid (zie o.a. Digman, 1989, 1990; Goldberg, 1993; John, 1990; John, Angleiter & Ostendorf, 1988). In deze benadering ging men er vanuit dat alle belangrijke verschillen in gedrag hun neerslag vonden in de Nederlandse taal, met name (maar niet uitsluitend) in adjectieven, zoals uitbundig, wispelturig, of zorgvuldig (Hendriks, Hofstee & De Raad, 1999). De FFPI was een persoonlijkheidsvragenlijst waarmee op efficiënte wijze iemands scores op vijf brede eigenschapsdimensies waren vast te stellen. Deze dimensies waren Extraversie, Mildheid, Ordelijkheid, Emotionele Stabiliteit en (Intellectuele) Autonomie (Hendriks et al., 1999). Elke eigenschapsdimensie werd gerepresenteerd door 20 items. De FFPI bestond uit 100 korte concreet-gedragsmatig geformuleerde items in de derde persoon enkelvoud, en stond bekend om zijn hoge betrouwbaarheid.

De vragenlijst met betrekking tot Alledaags Gedrag

De vragenlijst met betrekking tot Alledaags Gedrag werd specifiek voor dit onderzoek ontwikkeld. De items waren deels afkomstig van een vertaalde vragenlijst uit Amerika waar een soortgelijk onderzoek had plaatsgevonden: 'Implementing a Five-Factor Personality Inventory for Use on the Internet' (Buchanan et al., 2005). De vertaling van de betreffende lijst was in de eerste instantie uitgevoerd door De Raad en Barelds. De vragenlijst van Buchanan et al. (2005) werd in het kader van dit onderzoek aangepast, de items die niet geschikt werden geacht voor Nederlandse proefpersonen werden

verwijderd. Bijvoorbeeld een item als ‘Heeft de neiging om op liberale politieke kandidaten te stemmen’ was niet geschikt, omdat de Nederlandse politiek een ander kiesstelsel kent dan de Amerikaanse politiek.

De vragenlijst met betrekking tot Waarden

De vragenlijst met betrekking tot Waarden gebruikt in dit onderzoek was afkomstig van een onderzoek naar de relatie tussen Persoonlijkheid en Waarden (De Raad & Van Oudenhoven, in press). De zeven factoren Professionaliteit & Ambitie, Universalisme (mens en natuur), Relatie & Geluk/ Sociaal leven, Conscientieusheid, Aanzien & Comfort, Expressie & Schoonheid en Traditie & Gezin werden elk beschreven aan de hand van 20 waarden, hetgeen resulteerde in een lijst met 140 waarden. De vragenlijst met betrekking tot Waarden gebruikt in dit onderzoek bestond uit deze 140 items met betrekking tot waarden.

Studie 1

De eerste studie naar de relatie tussen persoonlijkheid en alledaags gedrag werd uitgevoerd door De Raad en Barelds. In september van het jaar 2004 werden alle 470 eerstejaars psychologiestudenten aan de RuG, waarvan 120 man en 350 vrouw, gevraagd twee vragenlijsten in te vullen. Dit resulteerde in een dataset gebaseerd op antwoorden van 409 studenten, van welke de gemiddelde leeftijd 19 jaar was. De proefpersonen werd gevraagd zowel een Five-Factor Personality Inventory als een vragenlijst met betrekking tot Alledaags Gedrag in te vullen.

De Five-Factor Personality Inventory (FFPI) was een persoonlijkheidsvragenlijst waarmee op efficiënte wijze iemands score op vijf brede eigenschapdimensies waren vast te stellen. Deze dimensies waren Extraversie, Mildheid, Ordelijkheid, Emotionele Stabiliteit en (Intellectuele) Autonomie. De vragenlijst bestond uit 100 items, en maakte gebruik van een vijfpuntsschaal. De antwoordmogelijkheden waren (1) Helemaal niet van toepassing, (2) Weinig van toepassing, (3) Matig van toepassing, (4) Grotendeels van toepassing, en (5) Helemaal van toepassing. Elke eigenschapdimensie werd

gerepresenteerd door 20 items. Voorbeelden van items waren ‘Neemt de tijd voor een praatje’, ‘Spant zich in voor anderen’, en ‘Houdt van orde en regelmaat’.

De vragenlijst met betrekking tot Alledaags Gedrag gebruikt in deze studie werd specifiek voor dit onderzoek ontwikkeld door De Raad en Barelds, en bestond uit 105 items. In de items werd de proefpersoon gevraagd of een uitspraak op hem/haar van toepassing was (Ja/Nee) in vergelijking met anderen. Een voorbeelditem was ‘Ik kom regelmatig te laat voor een afspraak’.

De betrouwbaarheid van de FFPI werd berekend hetgeen resulteerde in de volgende waarden: Extraversie: α .87, Mildheid: α .82, Ordelijkheid: α .88, Emotionele Stabiliteit: α .81 en (Intellectuele) Autonomie: α .80. Correlatieanalyses werden uitgevoerd tussen de factoren van de FFPI en items met betrekking tot alledaags gedrag. Alleen correlaties met een significantie van 0.01 worden gepresenteerd in de tabellen.

Studie 2

De tweede studie naar de relatie tussen persoonlijkheid en alledaags gedrag vond plaats in het kader van de cursus B2-9: ‘Onderzoeksmethoden: practicum’ (Mik, 2006). In februari 2006 hadden zes tweedejaars psychologiestudenten hun vrienden- en kennissenkring, bestaande uit 182 personen, gevraagd twee vragenlijsten in te vullen. Dit resulteerde in een dataset gebaseerd op antwoorden van een heterogene proefpersonenpool van 107 personen. Van deze personen waren er 36 man en 71 vrouw, de leeftijd varieerde van 16 tot 62 jaar. De proefpersonen werd gevraagd zowel een Five-Factor Personality Inventory als een vragenlijst met betrekking tot Alledaags Gedrag in te vullen.

De vragenlijst met betrekking tot Alledaags Gedrag van De Raad en Barelds werd in het kader van het onderzoekspracticum door de studenten aangevuld met items die zij belangrijk achtten op basis van eigen gedrag, en bestond uit 116 items. Terwijl in de eerste studie de antwoordmogelijkheden beperkt waren tot ‘Ja’ en ‘Nee’, werden hier vier verschillende categorieën van antwoordmogelijkheden aangeboden. Bij de eerste categorie items werd de proefpersoon gevraagd aan te geven in hoeverre de items op hem of haar van toepassing waren. Hierbij werd gebruik gemaakt van een vierpuntsschaal,

waarbij 1 stond voor 'Niet van toepassing' en 4 voor 'Wel van toepassing'. Een voorbeeld item was 'Leent wel eens geld'. Bij de tweede categorie items werd de proefpersoon gevraagd aan te geven hoe vaak gedrag heeft plaatsgevonden. Een voorbeelditem was 'Gaat ... keer per jaar naar de tandarts'. Bij de derde categorie kon worden gescoord op een schaal van 0 (Dagelijks) tot 4 (Nooit). Een voorbeelditem was 'Is dronken geweest'. Bij de vierde categorie items werd de proefpersoon gevraagd of een stelling op hem/haar van toepassing was (Ja/Nee) in vergelijking met anderen. Een voorbeelditem was 'Heeft ooit iets moedwillig kapot gemaakt'.

De betrouwbaarheid van de FFPI werd berekend hetgeen resulteerde in de volgende waarden: Extraversie: α .89, Mildheid: α .79, Ordelijkheid: α .89, Emotionele Stabiliteit: α .90 en (Intellectuele) Autonomie: α .88. Correlatieanalyses werden uitgevoerd tussen de factoren van de FFPI en items met betrekking tot alledaags gedrag. Alleen correlaties met een significantie van 0.01 worden gepresenteerd in de tabellen.

Studie 3

De studie naar de relatie tussen persoonlijkheid, waarden en alledaags gedrag werd uitgevoerd in het kader van een doctoraalscriptie in het jaar 2007. Aan 125 vrienden en kennissen werd gevraagd drie vragenlijsten in te vullen. Dit resulteerde in een dataset gebaseerd op antwoorden van een heterogene proefpersonenpool bestaande uit 90 personen. Van deze personen waren er 32 man en 58 vrouw, de leeftijd varieerde van 21 tot 58 jaar. De proefpersonen werd gevraagd een Five-Factor Personality Inventory, een vragenlijst met betrekking tot Alledaags Gedrag, en een vragenlijst met betrekking tot Waarden in te vullen.

De vragenlijst met betrekking tot Alledaags Gedrag van De Raad en Barelds werd in het kader van deze studie naar eigen inzien aangepast. Items welke in eerdere studies aantoonen weinig bij te dragen werden weggelaten, en eerder ongebruikte items uit de oorspronkelijke vragenlijst van Buchanan et al. (2005) werden toegevoegd. De uiteindelijke vragenlijst bestond uit 115 items. Er werden in deze studie twee verschillende antwoordcategorieën aangeboden. Bij de eerste acht items werd de proefpersoon gevraagd aan te geven hoe vaak specifiek gedrag had plaatsgevonden. Een

voorbeelditem was 'Ik ga ... keer per jaar naar de tandarts'. Bij de overige 107 items werd de proefpersoon gevraagd of een uitspraak op hem/haar van toepassing was (Ja/Nee) in vergelijking met anderen. Een voorbeelditem was 'Ik kom regelmatig te laat voor een afspraak'.

De vragenlijst met betrekking tot Waarden gebruikt in dit onderzoek werd ontwikkeld door De Raad en Van Oudenhoven (in press) en bestond uit 140 items. De vragenlijst maakte gebruik van een vierpuntsschaal, waarbij de antwoordmogelijkheden waren: (1) Laat zich niet leiden door die waarde, (2) Laat zich meer niet dan wel leiden door die waarde, (3) Laat zich meer wel dan niet leiden door die waarde, en (4) Laat zich wel leiden door die waarde. Voorbeelden van items waren 'Fitheid', 'Openstaan voor iets' en 'Blijmoedigheid'

De betrouwbaarheid van de FFPI werd berekend hetgeen resulteerde in de volgende waarden: Extraversie: α .89, Mildheid: α .89, Ordelijkheid: α .91, Emotionele Stabiliteit: α .88 en (Intellectuele) Autonomie: α .90. Ook de betrouwbaarheid van de vragenlijst met betrekking tot Waarden werd berekend, hetgeen resulteerde in de volgende waarden: Professionaliteit & Ambitie: α .89, Universalisme (mens en natuur): α .88, Relatie & Geluk/ Sociaal leven: α .90, Conscientieusheid: α .91, Aanzien & Comfort: α .86, Expressie & Schoonheid: α .86 en Traditie & Gezin: α .88. Correlatieanalyses werden uitgevoerd tussen de factoren van de FFPI en factoren met betrekking tot waarden, de factoren van de FFPI en items met betrekking tot alledaags gedrag, en factoren met betrekking tot waarden en items met betrekking tot alledaags gedrag. Alleen correlaties met een significantie van 0.01 worden gepresenteerd in de tabellen.

De antwoorden van 90 respondenten op items met betrekking tot alledaags gedrag werden geanalyseerd met behulp van factoranalyse, om precies te zijn principale componenten analyse met varimax rotatie. Op grond van eigenwaarden, scree-test en interpreteerbaarheid van de factoren is gekozen voor zes factoren, te weten factor 1 'Sex, Drugs & Rock 'n Roll', factor 2 'Studentikoos Gedrag', factor 3 'Asociaal Gedrag', factor 4 'Schone Schijn', factor 5 'Soap & Games' en factor 6 'Intellect & Stress'.

Naar aanleiding van de factoranalyse werden enkele correlaties opnieuw berekend, namelijk de correlaties tussen factoren van alledaags gedrag en factoren van

persoonlijkheid, en de correlaties tussen factoren van alledaags gedrag en factoren van waarden.

Met behulp van regressieanalyse werd de richting van relaties bepaald. Regressieanalyse van factoren van alledaags gedrag op factoren van persoonlijkheid, van factoren van waarden op factoren van persoonlijkheid, en van factoren van alledaags gedrag op factoren van waarden werd uitgevoerd.

Resultaten**Significante relaties tussen Factoren van Alledaags Gedrag en Factoren van Persoonlijkheid**Tabel 1 **Correlaties**

	E	M	O	E S	A
Sex, Drugs & Rock 'n Roll	-,256*	-,407**	-,369**	-,049	-,120
Studentikoos Gedrag	,379**	-,163	-,317**	,384**	,459**
Asociaal Gedrag	,159	-,217*	-,009	,165	,208*
Schone Schijn	-,031	,172	,461**	-,067	-,124
Soap & Games	,163	-,119	-,137	-,131	-,110
Intellect & Stress	-,019	-,213*	-,021	-,075	,034

* Significantie .05

** Significantie .01

Significante relaties tussen Factoren van Alledaags Gedrag en Factoren van Waarden Tabel 2 **Correlaties**

	P & A	U	R & G	C	A & C	E & S	T & G
Sex, Drugs & Rock 'n Roll	-,107	-,305**	-,218*	-,403**	-,005	-,028	-,393**
Studentikoos Gedrag	,308**	-,065	,080	-,136	,031	,265*	-,356**
Asociaal Gedrag	-,028	-,231*	-,138	-,052	,143	-,154	-,014
Schone Schijn	,022	,110	,108	,289**	,138	-,144	,194
Soap & Games	-,008	-,024	,119	-,059	,309**	,103	-,064
Intellect & Stress	,127	,022	,000	,070	,176	,077	,141

* Significantie .05

** Significantie .01

Significante relaties tussen Factoren van Persoonlijkheid en Factoren van Waarden

Tabel 3

Correlaties

	P & A	U	R & G	C	A & C	E & S	T & G
Extraversie	,406**	,002	,263*	-,050	,208*	,329**	,046
Mildheid	-,048	,433**	,340**	,480**	-,173	-,128	,250*
Ordelijkheid	-,004	,293**	,235*	,619**	,087	-,240*	,388**
Emotionele Stabiliteit	,352**	,001	,147	-,017	,056	,167	-,128
Autonomie	,452**	-,128	,017	-,079	,017	,221*	-,217*

* Significantie .05

** Significantie .01

Voor een compleet tabellenoverzicht: zie Bijlage 1

Discussie

In dit onderzoek is nagegaan wat de relatie is tussen persoonlijkheid en alledaags gedrag. Ook is de relatie tussen persoonlijkheid en waarden onderzocht, evenals de relatie tussen waarden en alledaags gedrag. Hiertoe zijn data uit drie verschillende studies gebruikt en met elkaar vergeleken.

De relatie tussen Persoonlijkheid en Alledaags Gedrag

De extraverte persoonlijkheid staat bekend om zijn behoefte aan gezelschap. Ook hebben Extraverte mensen meer externe prikkels nodig dan Introverte mensen, en zoeken ze meer spanning en sensatie (Eysenck & Eysenck, 1985). De behoefte aan gezelschap komt tot uiting in positieve correlaties tussen Extraversie en items als 'Ik ga regelmatig uit (bv. Discotheek, kroeg)', 'Ik knoop wel eens een gesprek aan met vreemden' en 'Ik heb wel eens een groot feest georganiseerd'. Dat extraverte personen meer behoefte hebben aan spanning en sensatie kan een verklaring bieden voor de positieve correlatie tussen Extraversie en het item 'Ik heb onveilige seks gehad'. Uit onderzoek van Furnham en Heaven (1999) bleek een sterk positief verband tussen gevoel voor humor en Extraversie, hetgeen in dit onderzoek wordt bevestigd door positieve correlaties tussen Extraversie en de items 'Vertelt grappen' en 'Heeft wel eens een grap (practical joke) met iemand uitgehaald'. Ook een positieve correlatie werd gevonden tussen Extraversie en het item 'Ik heb regelmatig hardgelopen of doe dat nu nog'. Furnham en Heaven (1999) geven als verklaring hiervoor de hogere pijngrens, de hang naar sensatie, assertiviteit en reactiesnelheid van extraverte personen.

De milde persoonlijkheid staat bekend als zachtaardig en rekening houdend met de gevoelens van anderen. Daarom komt de negatieve correlatie tussen Ordelijkheid en het item 'Ik heb wel eens iemand gepest' niet als een verrassing. Furnham en Heaven (1999) stellen het aannemelijk dat er een negatief verband bestaat tussen Mildheid en roken. Een negatieve correlatie is gevonden met het item 'Ik rook (bv. sigaretten, shag, sigaren, pijp)', een relatie welke de aanname van Furnham en Heaven (1999) bevestigt.

De ordelijke persoonlijkheid heeft een voorkeur voor orde en regelmaat. Deze voorkeur wordt bevestigd door positieve correlaties tussen Ordelijkheid en items als 'Ik maak regelmatig het sanitair schoon', 'Ik houd mijn kamer/huis netjes' en 'Ik houd mijn kleren netjes'. Theakston et al. (2004) stellen dat een lage score op Ordelijkheid is te relateren aan alcoholgebruik. Deze relatie wordt bevestigd door negatieve correlaties tussen Ordelijkheid en items als 'Ik heb wel eens teveel alcohol gehad' en 'Ik ben wel eens dronken'. Heaven (1996) vond een negatieve relatie tussen vandalisme, het uiten van agressie en Ordelijkheid. Deze relatie wordt bevestigd door negatieve correlaties tussen Ordelijkheid en items als 'Ik heb ooit iets moedwillig kapot gemaakt', 'Ik heb ooit iets strafbaars gedaan', 'Heeft wel eens met iemand gevochten', 'Ik heb wel eens iemand gepest', 'Ik heb wel eens iemand uitgescholden (anders dan weggebruiker/ sport)' en 'Ik heb wel eens met iemand gevochten'.

Neuroticisme (de negatieve pool van de factor Emotionele Stabiliteit) kan tot uiting komen in nerveus gedrag dat wordt gedreven door angstgevoelens. Nervositeit en angstgevoelens kunnen een verklaring bieden voor de positieve correlatie tussen Neuroticisme en het item 'Ik heb slaapproblemen'. Uit onderzoek van Buchanan et al. (2005), Furnham en Heaven (1999), en Shawn en Sichel (1970) blijkt een duidelijke relatie tussen een hoge score op Neuroticisme en te hard rijden. Verbazingwekkend is de negatieve correlatie die is gevonden tussen Neuroticisme en het item 'Ik heb regelmatig veel te hard auto gereden'.

McCrae and Costa (1997) geven artiesten als voorbeeld voor mensen die hoog scoren op de factor (Intellectuele) Autonomie. Goldberg (in press) vond een positieve correlatie tussen de items 'Heeft een kunstwerk gemaakt', 'Ik ben wel eens naar een kunst expositie geweest', en Autonomie. In dit onderzoek werden positieve correlaties gevonden tussen (Intellectuele) Autonomie en de items 'Ik heb kunst (bv. Schilderij/beeld) gemaakt' en 'Ik heb wel eens een gedicht geschreven (geen sinterklaasgedicht)'.

De relatie tussen Persoonlijkheid en Waarden

Een opvallend hoge correlatie blijkt te bestaan tussen de persoonlijkheidsfactor Ordelijkheid en de factor met betrekking tot waarden genaamd Conscientieusheid. Dat deze relatie niet aan toeval toegeschreven kan worden blijkt wanneer men kijkt naar de Engelstalige benaming van de persoonlijkheidsfactor Ordelijkheid, Conscientiousness. Overeenkomsten zijn ook te vinden wanneer men terug gaat naar de kernbetekenis van de factoren, 'Nauwkeurigheid' kan bijvoorbeeld worden teruggevonden bij zowel Ordelijkheid als Conscientieusheid.

De persoonlijkheidsfactoren die het meest gemeen hebben met de factoren met betrekking tot waarden zijn Mildheid en Ordelijkheid. De factoren Mildheid en Ordelijkheid staan bekend als de persoonlijkheidsfactoren die het meest gerelateerd zijn aan moraal, hetgeen een verklaring biedt voor de relatie met waarden (De Raad & Van Oudenhoven, in press).

De relatie tussen Waarden en Alledaags Gedrag

Waarden behorend tot de factor Professionaliteit & Ambitie zijn bijvoorbeeld Assertiviteit, Leergierigheid en Vernieuwing. Dit geeft aan dat de persoon met een hoge score op de factor Professionaliteit & Ambitie positief tegenover nieuwe ervaringen staat, hetgeen een verklaring biedt voor de positieve correlatie tussen Professionaliteit & Ambitie en het item 'Ik eet wel eens iets onbekends/exotisch (bv. Thais, Japans)'.

Tot de factor Universalisme (mens en natuur) behoren onder andere de waarden Milieuvriendelijkheid, Kuisheid, Medemenselijkheid en Maatschappijverbetering. De waarde Milieuvriendelijkheid kan de positieve correlatie tussen de factor Universalisme (mens en natuur) en het item 'Ik wandel regelmatig in de natuur' verklaren. De waarde Kuisheid biedt een verklaring voor de negatieve correlatie tussen de factor Universalisme (mens en natuur) en de items 'Ik heb voor mijn 16de jaar seks gehad', 'Ik heb wel eens onveilige seks gehad' en 'Ik ben wel eens vreemdgegaan'. Waarden als Medemenselijkheid en Maatschappijverbetering kunnen de negatieve correlatie tussen de factor Universalisme (mens en natuur) en de items 'Ik drink regelmatig alcohol', 'Ik heb

één of meer tatoeages', 'Ik rook (bv sigaretten, shag, sigaren, pijp)', 'Ik heb wel eens iets moedwillig kapot gemaakt' en 'Ik heb wel eens met iemand gevochten' verklaren.

De factor Relatie & Geluk/ Sociaal leven kan worden omschreven met onder andere de waarden Helpen, Respect voor ouders en ouderen, Vriendelijkheid en Betrouwbaarheid. Deze waarden bieden een verklaring voor de negatieve correlatie tussen de factor Relatie & Geluk/ Sociaal leven en het item 'Ik heb wel eens met iemand gevochten'.

Conscientieusheid wordt als factor omschreven met onder andere de waarden Verantwoordelijkheid, Oppassendheid, Voorzichtigheid en Serieusheid. Deze waarden kunnen zowel de positieve correlatie tussen de factor Conscientieusheid en items als 'Ik zet regelmatig geld opzij om te sparen' en 'Ik lees altijd eerst de gebruiksaanwijzing', als de negatieve correlatie met items als 'Ik heb wel eens harddrugs gebruikt (bv XTC, cocaïne)', 'Ik ben wel eens vreemdgegaan', 'Ik ben wel eens dronken' en 'Ik heb wel eens met iemand gevochten' verklaren.

Tot de factor Expressie & Schoonheid behoren onder andere de waarden Expressief zijn, Creativiteit, Fantasie, Kunstzinnigheid en Cultuur. Deze waarden verklaren dat het item 'Ik maak wel eens kunst (bv schildering) een positieve correlatie vertoont met de factor Expressie & Schoonheid.

De laatste factor, Traditie & Gezin, wordt omschreven door onder andere de waarden Geloof, Religie en Huwelijkstrouw. De waarden Geloof en Religie verklaren de positieve correlatie tussen de factor Traditie & Gezin en items als 'Ik bid regelmatig (bidden bij het eten wordt niet bedoeld)' en 'Ik lees regelmatig de Bijbel of Koran'. Huwelijkstrouw als waarde verklaart de positieve correlatie tussen de factor Traditie & Gezin en items als 'Ik ben wel eens vreemdgegaan'.

Factoranalyse van data met betrekking tot alledaags gedrag

De antwoorden van 90 respondenten op items met betrekking tot alledaags gedrag werden geanalyseerd met behulp van factoranalyse, om precies te zijn principale componenten analyse met varimax rotatie. Op grond van eigenwaarden, scree-test en interpreteerbaarheid van de factoren is gekozen voor zes factoren.

Factor 1: 'Sex, Drugs & Rock 'n Roll'. De eerste factor bevat items met betrekking tot alledaags gedrag die wijzen op een uitbundige levensstijl met neiging tot het overtreden van de wet. Specifieke gedragingen zijn bijvoorbeeld gebruik van zowel hard- als softdrugs, het hebben van piercings en tatoeages, vreemdgaan, het hebben van onveilige seks, een voorkeur voor porno, roken, dronkenschap en het plegen van strafbare feiten.

Factor 2: 'Studentikoos Gedrag'. De tweede factor bevat items met betrekking tot alledaags gedrag die wijzen op een levensstijl die veel voorkomt onder studenten. Specifieke gedragingen zijn bijvoorbeeld uitgaan, het organiseren van feesten, spijbelen, gezelschapsspelletjes doen, altijd mobiel bereikbaar zijn, veel SMS-jes versturen, grappen maken, practical jokes uithalen en veel TV kijken.

Factor 3: 'Asociaal Gedrag'. De derde factor bevat items met betrekking tot alledaags gedrag die wijzen op een levensstijl die als enigszins ordinair kan worden gekenmerkt. Specifieke gedragingen zijn bijvoorbeeld autorijden met alcohol op, te hard rijden, uitschelden van andere weggebruikers, spelen van kansspellen in casino's, lenen van geld, veel bellen, en een afkeer hebben van musea, natuur, bibliotheken, gedichten en muziekinstrumenten.

Factor 4: 'Schone Schijn'. De vierde factor bevat items met betrekking tot alledaags gedrag die wijzen op een levensstijl die aangeeft dat waarde wordt gehecht aan uiterlijk en oordeel van anderen. Huis, kleding en sanitair wordt schoongehouden, haren worden geverfd, er wordt naar de zonnebank gegaan, op dieet gegaan, men doet aan fitness, gaat vaak naar tandarts en huisarts en geeft geld aan goede doelen.

Factor 5: 'Soap & Games'. De vijfde factor bevat items met betrekking tot alledaags gedrag die wijzen op een moderne levensstijl in enigszins puberale richting. Er wordt gekeken naar soaps, reality-tv en talkshows, er worden roddelbladen gelezen, er wordt gechat op het internet en er worden computergames gespeeld.

Factor 6: 'Intellect & Stress'. De vijfde factor bevat items met betrekking tot alledaags gedrag die wijzen op een intellectuele levensstijl welke spanningen met zich meebrengt. Men zet zich in voor politiek, leest de krant en gaat naar klassieke concerten, maar ook bezoekt men psycholoog of psychiater en heeft men slaapproblemen.

Conclusie

Concluderend kan worden gesteld dat uit resultaten van correlatieanalyses blijkt dat persoonlijkheid en alledaags gedrag duidelijk gerelateerd zijn. Ook blijken relaties te bestaan tussen persoonlijkheid en waarden, evenals tussen waarden en alledaags gedrag. Kennis van deze relaties zal een goede bijdrage kunnen leveren aan het voorspellen van gedrag; deze kennis kan onder andere nuttig zijn in het ontwikkelen van marketingstrategieën, het vormen van overheidsbeleid en het voorkomen van risicovol gedrag. In een vervolgonderzoek zou de huidige onderzoeksopzet kunnen worden uitgebreid door een meer heterogene steekproef van proefpersonen samen te stellen met betrekking tot geslacht, leeftijd en opleidingsniveau.

Verwijzingen

Argyle, M. & Beit-Hallahmi, B. (1975) *The social psychology of religion*. London: Routledge & Kegan Paul.

Arthur, W. & Graziano, W.G. (1996) The five-factor model, conscientiousness, and driving accident involvement. *Journal of Personality* 64, 593-618.

Ashton, H. & Stepney, R. (1982) *Smoking: psychology and pharmacology*. London: Tavistock Publications.

Bagley, C., Verma, G.K., Mallick, K. & Young, L. (1979) *Personality, self-esteem and prejudice*. Westmead: Saxon House.

Blaszczynski, A., Walker, M., Sagris, A. & Dickerson, M. (1999) Psychological aspects of gambling behavior: An Australian Psychological Society position paper. *Australian Psychologist* 34, 4-16.

Booth-Kewley, S. & Vickers, R. (1994) Associations between major domains of personality and health behaviour. *Journal of Personality* 62, 281-298.

Brandstatter, H. (1994) Pleasure of leisure – pleasure at work: personality makes the differences. *Personality and Individual Differences* 16, 931-946.

Buchanan, T., Johnson, J.A. & Goldberg, L.R. (2005) Implementing a Five-Factor Personality Inventory for Use on the Internet. *European Journal of Psychological Assessment* 21, 115-127

Buss, A. & Craik, K. (1984) The act frequency approach to personality. *Psychological Review* 90, 105-126.

- Cherry, N. & Kiernan, K. (1976) Personality scores and smoking behaviour: a longitudinal study. *British Journal of Preventive and Social Medicine* 30, 123-131.
- Davies, D. (1989) *Psychological factors in competitive sport*. London: Falmer Press.
- De Raad, B. (2002) *The Big Five Personality Factors. The Psycholexical Approach to Personality*. Seattle: Hogrefe en Huber.
- De Raad, B. & Van Oudenhoven, J.P (in press) *Factors of values in the Dutch language and their relationship to factors of personality*. Rijksuniversiteit Groningen.
- Dienstbier, R. (1984) The effect of exercise on personality. In Sachs, M.I. and Buffone, G.W. (eds), *Running as therapy*. London: University of Nebraska Press.
- Egloff, B. & Gruhn, A.J. (1996) Personality and endurance sports. *Personality and Individual Differences* 2, 223-229.
- Eysenck, H. (1976) *Sex and personality*. London: Open Books Publishing Ltd.
- Eysenck, H., Nias, D. & Cox, D. (1982) Sport and personality. *Advances in Behaviour Therapy* 4, 1-56.
- Eysenck, H. & Eysenck, M. (1985) *Personality and individual differences: a natural science approach*. New York: Plenum.
- Funder, D.C. (2006) Towards a resolution of the personality triad: Persons, situations and behaviors. *Journal of Research in Personality* 40, 21-34.
- Furnham, A. (1990) Personality and demographic determinants of leisure and sports preference and performance. *International Journal of Sport Psychology* 21, 218-236.

Furnham, A. (1994) *Personality at work*. London: Routledge.

Furnham, A. & Heaven, P. (1999) *Personality and social behaviour*. London: Arnold Publishers.

Gerrickens, P. (2007) Je waarden als kompas. *Psychologie Magazine* juli/augustus, 49-51.

Gieles, J. (2007) Je waarden als kompas. *Psychologie Magazine* juli/augustus, 49-51.

Gieles, J. (2007) Wat zegt je interieur over je persoonlijkheid? *Psychologie Magazine* mei, 28-30.

Goldberg, L.R. (in press) The comparative validity of adult personality inventories: Applications of a consumer testing framework. In S.R. Briggs, J.M. Cheek, & E.M. Donahue (Eds.), *Handbook of adult personality inventories*. New York: Plenum.

Heaven, P. (1996) Personality and self-reported delinquency: Analysis of the "Big Five" personality dimensions. *Personality and Individual Differences* 20, 47-54.

Helgason, A.R., Fredrikson, M., Dyba, T. & Steineck, G. (1995) Introverts give up smoking more often than extraverts. *Personality and Individual Differences* 18, 559-560.

Landers, R.N. & Launsbury, J.W. (2006) An investigation of Big Five and narrow personality traits in relation to Internet usage. *Computers in human behavior* 22, 283-293.

Loo, R. (1979) Role of primary personality factors in the perception of traffic signs and driver violations and accidents. *Accident Analysis and Prevention* 11, 125-207.

McCrae, R. & Costa, P. (1995) Trait explanations in personality psychology. *European Journal of Personality* 9, 231-252.

McCrae, R.R. & Costa, P.T. (1997) Conceptions and correlates of openness to experience. In R. Hogan, S.R. Briggs & J.A. Johnson (Eds.), *Handbook of Personality Psychology*. San Diego, C.A.: Academic Press.

Mik, H.C.M. (2006) *Een onderzoek naar de relatie tussen de persoonlijkheidsfactoren uit de Big Five en dagelijkse activiteiten*. Intern onderzoek: Rijksuniversiteit Groningen.

Paunonen, S.V. & Nicol, A.A.M. (2001) The personality hierarchy and the prediction of consequential outcomes. *Annual Review of Psychology* 57, 401-421.

Renner, W. (2003) Human values: a lexical perspective. *Personality and Individual Differences* 34, 127-141.

Rokeach, M. (1973) *Understanding human values*. New York: Free Press.

Schenke, J. & Rausche, A. (1979) The personality of accident-prone drivers. *Psychologie und Praxis* 23, 241-247.

Schmitt, D.P. (2004) The Big Five related to sexual behaviour across ten world regions: differential psychology associations of sexual promiscuity and relationship infidelity. *European Journal of Personality* 18, 301-319.

Selzer, M., Payne, C., Westervelt, F. & Quinn, J. (1967) Automobile accidents as an expression of psychopathology in an alcoholic population. *Quarterly Journal of Studies on Alcohol* 28, 505-516.

Selzer, M. & Barton, E. (1977) The drunken driver: a psychosocial study. *Drug and Alcohol Dependence* 2, 239-253.

Spilka, B., Wood, R.W. & Gorsuch, R.L. (1985) *The psychology of religion: an empirical approach*. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall.

Sussman, S., McCuller, W.J. & Dent, C.W. (2003) The associations of self-control, personality disorders, and demographics with drug use among high risk youth. *Addictive Behaviours* 28, 1159-1166.

Swartz, S.H. (1992) Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *Advances in Experimental Social Psychology* 25, 1-65.

Theakston, J.A., Stewart, S.H., Dawson, M.Y., Knowlden-Loewen, S.A.B. & Lehman, D.R. (2004) Big-Five personality domains predict drinking motives. *Personality and Individual Differences* 37, 971-984.

Wilson, G. (1977) Introversion-extraversion. In Blass, T. (de.), *The psychology of social behaviour*. New York: Lawrence Erlbaum Associates, 179-218.

Bijlage 1: Tabellen Tabellen Studie 1*Significante relaties tussen Persoonlijkheid en Alledaags Gedrag*

Tabel 1

Extraversie	Correlatie
Ik ga wel regelmatig uit (bv. Discotheek)	0,266
Ik heb me wel eens gestoord aan iemand die iets doet wat niet deugt	0,154
Ik heb onveilige seks gehad	0,176
Ik heb reality-tv-shows gevolgd of doe dat nu nog	0,167
Ik heb regelmatig hardgelopen of doe dat nu nog	0,166
Ik heb vaker dan eens heet (spicy/gepeperd) gegeten	0,156
Ik heb wel eens een groot feest georganiseerd	0,206
Ik heb wel eens geschreeuwd en geroepen bij een sportevenement	0,153

Tabel 2

Mildheid	Correlatie
Ik ben helemaal alleen op reis geweest	- 0,151
Ik heb een muziekinstrument bespeeld of doe dat nu nog	0,176
Ik heb ooit iets moedwillig kapot gemaakt	- 0,154
Ik heb ooit iets strafbaars gedaan	- 0,164
Ik heb meerdere relaties gehad	- 0,195
Ik heb wel eens een andere weggebruiker uitgescholden	- 0,152
Ik heb wel eens iemand gepest	- 0,155
Ik heb wel eens mijn geluk beproefd aan een gokautomaat	- 0,150
Ik houd mijn kleren gewoonlijk netjes	0,159

Tabel 3

Ordelijkheid	Correlatie
Ik ben vaker dan eens te laat gekomen voor een afspraak	- 0,278
Ik heb een dagboek bijgehouden of doe dat nu nog	0,177
Ik heb ooit iets moedwillig kapot gemaakt	- 0,180
Ik heb ooit iets strafbaars gedaan	- 0,264
Ik heb pornosites bezocht op het internet	- 0,196
Ik heb wel eens een practical joke uitgevoerd (bv. Iemand op een punaise laten zitten)	- 0,244
Ik heb wel eens teveel alcohol gehad	- 0,181
Ik heb wel gespijgeld	- 0,179
Ik houd mijn kamer/huis meestal netjes	0,340
Ik houd mijn kleren gewoonlijk netjes	0,345
Ik maak de wc regelmatig schoon	0,215

Tabel 4

Emotionele Stabiliteit	Correlatie
Ik heb een dagboek bijgehouden of doe dat nu nog	- 0,179
Ik heb pornosites bezocht op het internet	0,213
Ik heb slaapproblemen gehad of heb ze nog	- 0,270
Ik heb vaak iets in een woordenboek/encyclopedie opgezocht	- 0,178
Ik heb wel eens een dieet gevolgd om gewicht te verliezen	- 0,152

Tabel 5

Autonomie	Correlatie
Ik ben helemaal alleen op reis geweest	0,158
Ik heb kunst (bv. Schilderij/beeld) gemaakt	0,173
Ik heb pornosites bezocht op het internet	0,153
Ik heb vaker dan eens heet (spicy/gepeperd) gegeten	0,153
Ik heb wel eens een ongeluk gehad	0,160
Ik heb wel eens een practical joke uitgevoerd (bv. Iemand op een punaise laten zitten)	0,209

Tabellen Studie 2

Significante relaties tussen Persoonlijkheid en Alledaags Gedrag

Tabel 6

Extraversie	Correlatie
Komt regelmatig te laat voor een afspraak	- 0,276
Knoopt wel eens een gesprek aan met vreemden	0,412
Vertelt grappen	0,269
Kijkt naar talkshows zoals Jensen, Oprah etc.	0,265
Maakt gebruik van weblog (publiek dagboek)	0,256
Heeft wel eens een groot feest georganiseerd	0,304
Heeft wel eens een grap (practical joke) met iemand uitgehaald	0,257
Doet wel eens alsof hij/zij ziek is om iets uit de weg te gaan	- 0,272

Tabel 7

Mildheid	Correlatie
Heeft wel eens gebruik gemaakt van blijvende cosmetische ingrepen	- 0,256
Heeft reality-tv shows gevolgd of doet dat nu nog	- 0,288
Heeft wel eens iemand gepest	- 0,335
Doet wel eens alsof hij/zij ziek is om iets uit de weg te gaan	- 0,346
Doet klusjes in huis zelf	0,287

Tabel 8

Ordelijkheid	Correlatie
Komt regelmatig te laat voor een afspraak	- 0,289
Zet regelmatig geld opzij om te sparen	0,314
Leent wel eens geld (Becam + Frisia)	- 0,274
Eet het avondeten terwijl er naar de tv gekeken wordt	- 0,369
Bidt (bidden voor het eten wordt niet bedoeld)	0,299
Gaat uit (bijvoorbeeld discotheek, kroeg, bar dancing etc.)	- 0,282
Heeft wel eens gespijgeld (negatief)	- 0,281
Is dronken	- 0,317
Houdt zijn/haar kamer/huis netjes	0,440
Houdt zijn/haar kleren netjes	0,385
Werkt in de tuin	0,358
Drinkt alcohol	- 0,255
Heeft de laatste tijd al meerdere seksuele partners gehad	- 0,287
Heeft ooit iets strafbaars gedaan waarvoor hij/zij was opgepakt	- 0,277
Heeft wel eens iemand gepest	- 0,283
Heeft vaker dan eens iemand uitgescholden (anders dan weggebruikers of tijdens sport)	- 0,277
Heeft wel eens met iemand gevochten	- 0,249
Heeft regelmatig op een zonnebank gelegen	0,261
Leest eerst altijd de gebruiksaanwijzingen	0,269

Tabel 9

Emotionele Stabiliteit	Correlatie
Doet computerspelletjes	0,290
Bezoekt pornosites op het internet, bekijk pornobladen of porno dvd's	0,269
Doet wel eens alsof hij/zij ziek is om iets uit de weg te gaan	- 0,322

Tabel 10

Autonomie	Correlatie
Knoopt wel eens een gesprek aan met vreemden	0,278
Leest de krant	- 0,286
Leest de Bijbel/Koran	- 0,249
Huurt films	0,279
Heeft seks voor zijn/haar 16 ^{de} jaar gehad	0,248
Doet wel eens alsof hij/zij ziek is om iets uit de weg te gaan	- 0,314
Werkte/heeft gewerkt naast zijn/haar studie	0,261
Doet klusjes in huis zelf	0,252

Tabellen Studie 3

Significante relaties tussen Persoonlijkheid en Alledaags Gedrag

Tabel 11

Extraversie	Correlatie
Ik knoop wel eens een gesprek aan met vreemden	0,345
Ik ga regelmatig uit (bv discotheek, kroeg)	0,292
Ik lees regelmatig boeken	- 0,377
Ik heb wel eens zo hard gelachen dat ik bijna huilde	0,330
Ik heb wel eens geschreeuwd/geroepen bij een sportevenement (als publiek)	0,308

Tabel 12

Mildheid	Correlatie
Ik kom regelmatig te laat voor een afspraak	- 0,286
Ik heb me ingezet voor de politiek	- 0,299
Ik speel regelmatig computergames	- 0,313
Ik download regelmatig muziek of films van het internet	- 0,282
Ik gebruik wel eens softdrugs	- 0,353
Ik ben wel eens dronken	- 0,369
Ik maak regelmatig het sanitair schoon	0,253
Ik houd mijn kamer/huis netjes	0,291
Ik ben wel eens vreemdgegaan	- 0,339
Ik rook (bv sigaretten, shag, sigaren, pijp)	- 0,317
Ik heb voor mijn 16de jaar seks gehad	- 0,374
Ik heb wel eens iemand gepest	- 0,398
Ik heb wel eens iemand uitgescholden (anders dan weggebruikers/sport)	- 0,440
Ik heb wel eens met iemand gevochten	- 0,358
Ik heb wel eens zoveel gegeten dat ik er ziek van werd	- 0,277
Ik speel wel eens een kansspel in een casino	- 0,359
Ik lees altijd eerst de gebruiksaanwijzing	0,304
Ik heb wel eens onveilige seks gehad	- 0,255
Ik heb wel eens harddrugs gebruikt (bv XTC, cocaïne)	- 0,396

Tabel 13

Ordelijkheid	Correlatie
Ik verstuur ... SMS-jes per week	- 0,273
Ik kom regelmatig te laat voor een afspraak	- 0,442
Ik knoop wel eens een gesprek aan met vreemden	- 0,394
Ik zet regelmatig geld opzij om te sparen	0,457
Ik ga regelmatig uit (bv discotheek, kroeg)	- 0,452
Ik download regelmatig muziek of films van het internet	- 0,294
Ik zit regelmatig te dagdromen	- 0,347

Ik lees regelmatig boeken	0,307
Ik gebruik wel eens softdrugs	- 0,476
Ik ben wel eens dronken	- 0,425
Ik maak regelmatig het sanitair schoon	0,378
Ik houd mijn kamer/huis netjes	0,559
Ik houd mijn kleren netjes	0,379
Ik ben wel eens vreemdgegaan	- 0,306
Ik werk regelmatig in de tuin	0,284
Ik sta vaak rood op mijn bankrekening	- 0,364
Ik heb de inrichting van mijn kamer of huis wel eens drastisch veranderd	- 0,372
Ik heb de laatste tijd meerdere seksuele partners gehad	- 0,299
Ik heb wel eens zelf een relatie beëindigd	- 0,301
Ik heb voor mijn 16de jaar seks gehad	- 0,387
Ik heb wel eens iemand gepest	- 0,285
Ik heb wel eens iemand uitgescholden (anders dan weggebruikers/sport)	- 0,355
Ik heb wel eens met iemand gevochten	- 0,309
Ik heb wel eens rauwe vis gegeten	- 0,283
Ik lees altijd eerst de gebruiksaanwijzing	0,344
Ik heb wel eens onveilige seks gehad	- 0,305
Ik heb wel eens harddrugs gebruikt (bv XTC, cocaïne)	- 0,399

Tabel 14

Emotionele Stabiliteit	Correlatie
Ik vertel regelmatig grappen	0,289
Ik heb slaapproblemen	- 0,296
Ik heb wel eens zo hard gelachen dat ik bijna huilde	0,428
Ik heb meerdere relaties gehad	0,365
Ik heb regelmatig veel te hard auto gereden	0,301

Tabel 15

Autonomie	Correlatie
Ik bel ... keer per week	0,285
Ik bid regelmatig (bidden bij het eten wordt niet bedoeld)	- 0,299
Ik doe aan hardlopen	0,276
Ik heb de inrichting van mijn kamer of huis wel eens drastisch veranderd	0,340
Ik heb wel eens een gedicht geschreven (geen sinterklaasgedicht)	- 0,273
Ik speel wel eens een kansspel in een casino	0,283
Ik eet wel eens iets onbekends/exotisch (bv Thais, Japans)	0,325
Ik heb regelmatig veel te hard auto gereden	0,275

Significante relaties tussen Waarden en Alledaags Gedrag

Tabel 16

Professionaliteit & Ambitie	Correlatie
Ik bel ... keer per week	0,288
Ik luister ... uur muziek per dag	- 0,296
Ik doe aan hardlopen	0,278
Ik eet wel eens iets onbekends/exotisch (bv Thais, Japans)	0,285

Tabel 17

Universalisme (mens & natuur)	Correlatie
Ik luister ... uur muziek per dag	- 0,330
Ik wandel regelmatig in de natuur	0,344
Ik eet regelmatig het avondeten terwijl er naar de tv wordt gekeken	-0,337
Ik ben wel eens vreemdgegaan	- 0,283
Ik drink regelmatig alcohol	- 0,273
Ik heb één of meer tatoeages	- 0,280
Ik rook (bv sigaretten, shag, sigaren, pijp)	- 0,274
Ik heb wel eens iets moedwillig kapot gemaakt	- 0,275
Ik heb voor mijn 16de jaar seks gehad	- 0,340
Ik heb wel eens met iemand gevochten	- 0,285
Ik heb wel eens onveilige seks gehad	- 0,276

Tabel 18

Relatie & Geluk/ Sociaal leven	Correlatie
Ik eet regelmatig het avondeten terwijl er naar de tv wordt gekeken	- 0,278
Ik heb voor mijn 16de jaar seks gehad	- 0,272
Ik heb wel eens met iemand gevochten	- 0,296

Tabel 19

Conscientieusheid	Correlatie
Ik zet regelmatig geld opzij om te sparen	0,366
Ik ga regelmatig uit (bv discotheek, kroeg)	- 0,344
Ik download regelmatig muziek of films van het internet	- 0,274
Ik gebruik wel eens softdrugs	- 0,373
Ik ben wel eens dronken	- 0,347
Ik ben wel eens vreemdgegaan	- 0,294
Ik drink regelmatig alcohol	- 0,298
Ik sta vaak rood op mijn bankrekening	- 0,351
Ik heb één of meer tatoeages	- 0,357
Ik rook (bv sigaretten, shag, sigaren, pijp)	- 0,290
Ik heb voor mijn 16de jaar seks gehad	- 0,293

Ik heb wel eens iemand gepest	- 0,278
Ik heb wel eens met iemand gevochten	- 0,361
Ik lees altijd eerst de gebruiksaanwijzing	0,298
Ik heb wel eens onveilige seks gehad	-0,297
Ik heb wel eens harddrugs gebruikt (bv XTC, cocaïne)	- 0,313

Tabel 20

Aan zien & Comfort	Correlatie
Ik lees regelmatig roddelbladen (bv Story, Privé)	0,363

Tabel 21

Expressie & Schoonheid	Correlatie
Ik maak wel eens kunst (bv schilderij)	0,398

Tabel 22

Traditie & Gezin	Correlatie
Ik bid regelmatig (bidden bij het eten wordt niet bedoeld)	0,408
Ik ga regelmatig uit (bv discotheek, kroeg)	- 0,360
Ik kijk wel eens porno op het internet, in pornobladen of op DVD	- 0,352
Ik lees regelmatig de krant	0,275
Ik ga wel eens naar een pop/rock concert of festival	- 0,284
Ik heb wel eens gespijgeld	- 0,427
Ik ben wel eens dronken	- 0,308
Ik ben wel eens vreemdgegaan	- 0,307
Ik lees regelmatig de Bijbel of Koran	0,322
Ik werk regelmatig in de tuin	0,309
Ik rook (bv sigaretten, shag, sigaren, pijp)	- 0,335
Ik heb wel eens iets moedwillig kapot gemaakt	- 0,455
Ik heb wel eens iets strafbaars gedaan waarvoor ik ben opgepakt	- 0,341
Ik heb wel eens zelf een relatie beëindigd	- 0,477
Ik bijt nagel	- 0,288
Ik heb voor mijn 16de jaar seks gehad	- 0,472
Ik heb wel eens met iemand gevochten	- 0,382
Ik ben (bijna) altijd mobiel bereikbaar	- 0,309
Ik heb wel eens onveilige seks gehad	- 0,369
Ik heb meerdere relaties gehad	- 0,423
Ik heb wel eens harddrugs gebruikt (bv XTC, cocaïne)	- 0,352
Ik heb regelmatig veel te hard auto gereden	- 0,300

Significante relaties tussen Factoren van Alledaags Gedrag en Factoren van Persoonlijkheid

Tabel 23 Correlaties

	E	M	O	E S	A
Sex, Drugs & Rock 'n Roll	-,256*	-,407**	-,369**	-,049	-,120
Studentikoos Gedrag	,379**	-,163	-,317**	,384**	,459**
Asociaal Gedrag	,159	-,217*	-,009	,165	,208*
Schone Schijn	-,031	,172	,461**	-,067	-,124
Soap & Games	,163	-,119	-,137	-,131	-,110
Intellect & Stress	-,019	-,213*	-,021	-,075	,034

* Significantie .05

** Significantie .01

Significante relaties tussen Factoren van Alledaags Gedrag en Factoren van Waarden

Tabel 24 Correlaties

	P & A	U	R & G	C	A & C	E & S	T & G
Sex, Drugs & Rock 'n Roll	-,107	-,305**	-,218*	-,403**	-,005	-,028	-,393**
Studentikoos Gedrag	,308**	-,065	,080	-,136	,031	,265*	-,356**
Asociaal Gedrag	-,028	-,231*	-,138	-,052	,143	-,154	-,014
Schone Schijn	,022	,110	,108	,289**	,138	-,144	,194
Soap & Games	-,008	-,024	,119	-,059	,309**	,103	-,064
Intellect & Stress	,127	,022	,000	,070	,176	,077	,141

* Significantie .05

** Significantie .01

Significante relaties tussen Factoren van Persoonlijkheid en Factoren van Waarden

Tabel 25 Correlaties

	P & A	U	R & G	C	A & C	E & S	T & G
Extraversie	,406**	,002	,263*	-,050	,208*	,329**	,046
Mildheid	-,048	,433**	,340**	,480**	-,173	-,128	,250*
Ordelijkheid	-,004	,293**	,235*	,619**	,087	-,240*	,388**
Emotionele Stabiliteit	,352**	,001	,147	-,017	,056	,167	-,128
Autonomie	,452**	-,128	,017	-,079	,017	,221*	-,217*

* Significantie .05

** Significantie .01

Regressie (stepwise) van Factoren van Alledaags Gedrag op Factoren van Persoonlijkheid

Tabel 26

Regressie van 'Sex, Drugs & Rock 'n Roll' op Persoonlijkheid (N = 90):

	B	SE B	β
1 Mildheid	-,770	,184	-,407
2 Mildheid	-,844	,176	-,446
Extraversie	-,530	,158	-,312
3 Mildheid	-,530	,205	-,280
Extraversie	-,625	,157	-,367
Ordelijkheid	-,457	,169	-,301

R = ,407 voor stap 1, R = ,511 voor stap 2, R = ,565 voor stap 3. $p < .05$.

Tabel 27

Regressie van 'Studentikoos Gedrag' op Persoonlijkheid (N = 90):

	B	SE B	β
1 Autonomie	,819	,169	,459
2 Autonomie	,713	,175	,399
Ordelijkheid	-,295	,148	-,195

R = ,459 voor stap 1, R = ,495 voor stap 2. $p < .05$.

Tabel 28

Regressie van 'Asociaal Gedrag' op Persoonlijkheid (N = 90):

	B	SE B	β
1 Mildheid	-,411	,197	-,217

R = ,217 voor stap 1. $p < .05$.

Tabel 29

Regressie van 'Schone Schijn' op Persoonlijkheid (N = 90):

	B	SE B	β
1 Ordelijkheid	,698	,143	,461

R = ,461 voor stap 1. $p < .05$.

Tabel 30

Regressie van 'Intellect & Stress' op Persoonlijkheid (N = 90):

	B	SE B	β
1 Mildheid	-,403	,197	-,213

R = ,213 voor stap 1. $p < .05$.

Regressie (stepwise) van Factoren van Waarden op Factoren van Persoonlijkheid

Tabel 31

Regressie van 'Professionaliteit & Ambitie' op Persoonlijkheid (N = 90):

	B	SE B	β
1 Autonomie	,339	,071	,452

R = ,452 voor stap 1. $p < .05$.

Tabel 32

Regressie van 'Universalisme (mens en natuur)' op Persoonlijkheid (N = 90):

	B	SE B	β
1 Mildheid	,333	,074	,433

R = ,433 voor stap 1. $p < .05$.

Tabel 33

Regressie van 'Relatie & Geluk/ Sociaal leven' op Persoonlijkheid (N = 90):

	B	SE B	β
1 Mildheid	,247	,073	,340
2 Mildheid	,275	,070	,379
Extraversie	,203	,063	,310

R = ,340 voor stap 1, R = ,459 voor stap 2. $p < .05$.

Tabel 34

Regressie van 'Conscientieusheid' op Persoonlijkheid (N = 90):

	B	SE B	β
1 Ordelijkheid	,430	,058	,619

R = ,619 voor stap 1. $p < .05$.

Tabel 35

Regressie van 'Aanzien & Comfort' op Persoonlijkheid (N = 90):

	B	SE B	β
1 Extraversie	,144	,072	,208

R = ,208 voor stap 1. $p < .05$.

Tabel 36

Regressie van 'Expressie & Schoonheid' op Persoonlijkheid (N = 90):

	B	SE B	β
1 Extraversie	,235	,072	,329

R = ,329 voor stap 1. $p < .05$.

Tabel 37

Regressie van 'Traditie & Gezin' op Persoonlijkheid (N = 90):

	B	SE B	β
1 Ordelijkheid	,314	,079	,388

R = ,388 voor stap 1. $p < .05$.

Regressie (stepwise) van Factoren van Alledaags Gedrag op Factoren van Waarden

Tabel 38

Regressie van 'Sex, Drugs & Rock 'n Roll' op Waarden (N = 90):

	B	SE B	β
1 C	-,879	,213	-,403
2 C	-,607	,236	-,278
T & G	-,487	,203	-,260
3 C	-,763	,242	-,350
T & G	-,549	,201	-,293
A & C	,547	,252	,222

R = ,403 voor stap 1, R = ,463 voor stap 2, R = ,505 voor stap 3. p < .05.

Tabel 39

Regressie van 'Studentikoos Gedrag' op Waarden (N = 90):

	B	SE B	β
1 T & G	-,668	,187	-,356
2 T & G	-,837	,174	-,447
P & A	,972	,222	,407
3 T & G	-,888	,173	-,474
P & A	,703	,255	,295
E & S	,521	,256	,218

R = ,356 voor stap 1, R = ,534 voor stap 2, R = ,564 voor stap 3. p < .05.

Tabel 40

Regressie van 'Asociaal Gedrag' op Waarden (N = 90):

	B	SE B	β
1 U	-,568	,255	-,231
2 U	-,801	,267	-,326
A & C	,643	,267	,261

R = ,231 voor stap 1, R = ,335 voor stap 2. p < .05.

Tabel 41

Regressie van 'Schone Schijn' op Waarden (N = 90):

	B	SE B	β
1 C	,630	,223	,289
2 C	,752	,225	,345
E & S	-,545	,246	-,228

R = ,289 voor stap 1, R = ,364 voor stap 2. p < .05.

Tabel 42

Regressie van 'Soap & Games' op Waarden (N = 90):

	B	SE B	β
1 A & C	,763	,250	,309

R = ,309 voor stap 1. p < .05.

Factoranalyse (principale componenten analyse met varimax rotatie) van items met betrekking tot Alledaags Gedrag

Tabel 43 Geroteerde Componenten Matrix

	Component					
	1	2	3	4	5	6
gedr111	,702	,152	,179	-,045	,101	-,022
gedr44	,667	,278	,038	,038	-,029	,140
gedr35	,647	,246	-,051	-,026	,035	-,210
gedr70	,602	,187	-,025	,084	,030	,096
gedr108	,584	,385	,224	,085	,094	-,001
gedr53	,571	,063	-,153	,024	,165	-,069
gedr71	,558	,126	,353	-,203	-,134	-,019
gedr36	,550	,403	,226	-,056	-,032	-,267
gedr52	-,532	-,207	-,093	,057	-,246	,083
gedr59	,509	-,005	-,020	,251	-,143	,024
gedr79	,483	,214	,128	,012	,204	,096
gedr74	,465	,202	,163	-,042	,083	-,157
gedr20	,464	,116	,109	,134	,140	-,214
gedr113	,446	-,131	-,078	,091	-,120	,430
gedr75	,444	,139	,053	,101	,093	,316
gedr57	,423	,162	,001	-,391	-,099	,005
gedr66	,407	,303	,043	-,145	,074	,207
gedr62	-,406	,286	,070	-,006	,076	-,012
gedr27	,400	,254	,240	-,291	,093	,025
gedr96	,392	-,074	,170	,163	,072	-,209
gedr26	,381	,224	-,003	-,230	,377	-,141
gedr80	,365	-,048	-,098	-,179	-,192	,052
gedr115	-,364	,046	-,174	-,112	-,157	,356
gedr89	,355	-,047	,215	-,095	,100	,262
gedr49	,340	,125	,062	,233	,312	-,173
gedr94	,333	-,045	,243	-,114	,125	-,004
gedr50	,317	,085	,115	,082	,111	,036
gedr92	,317	,237	-,127	-,150	-,153	,169
gedr69	,255	,101	-,209	,188	,123	,064
gedr76	,248	,674	,096	,166	-,043	-,054
gedr109	,205	,622	-,047	,009	-,188	-,016
gedr32	,233	,605	-,003	-,017	-,026	-,221
gedr23	,368	,533	-,061	-,215	,326	-,040
gedr21	-,170	-,480	,047	,115	-,123	-,032
gedr86	,095	,468	,105	,148	,084	,064
gedr106	,091	,465	-,169	,175	-,044	-,075
gedr33	,371	,446	,171	-,055	,002	-,369
gedr101	,129	,433	-,022	-,038	-,193	,279
gedr24	-,016	,413	-,270	,118	,329	-,134

gedr87	,086	,410	-,046	-,182	,320	,009
gedr93	-,030	,401	-,085	,109	,104	-,289
gedr45	-,028	-,398	-,157	-,038	-,047	,060
gedr10	-,042	,395	-,076	-,133	-,041	,222
gedr103	,359	,380	,036	,080	,192	-,243
gedr91	,322	,357	,120	-,270	-,004	,108
gedr97	-,041	,354	,282	-,022	-,121	,120
gedr54	,152	,335	,142	-,144	-,295	,084
gedr95	-,201	,309	,280	-,043	-,012	,197
gedr4	,273	,303	,192	-,012	,228	,008
gedr65	,177	,280	-,113	-,086	-,110	,029
gedr15	,033	,242	-,182	-,211	,109	,083
gedr6	-,212	-,217	,200	,172	,180	-,067
gedr42	-,083	-,049	,573	,052	,126	,178
gedr83	,325	-,140	,521	-,128	,060	-,032
gedr17	,121	,040	-,510	,208	-,098	,296
gedr16	-,324	-,002	-,508	-,085	-,238	,027
gedr72	-,193	,069	-,488	-,033	-,055	,086
gedr90	-,044	,167	,445	,088	,081	,148
gedr60	-,062	,007	-,441	,301	-,052	,073
gedr114	,224	,197	,428	-,101	,149	,028
gedr67	,016	-,109	-,423	-,026	,265	,253
gedr22	-,014	,213	-,420	-,194	,013	,153
gedr68	-,078	-,117	-,417	,030	,021	,195
gedr28	,194	,171	-,411	-,156	,173	-,157
gedr99	,117	,282	,408	-,066	,078	,157
gedr112	-,101	,023	,401	-,384	-,180	,240
gedr58	-,096	,171	-,384	-,078	-,034	,148
gedr14	,032	,277	,345	-,178	-,082	,122
gedr31	-,236	,255	-,336	,277	-,299	-,114
gedr88	,307	,149	,330	-,266	,085	,089
gedr7	,118	,032	,327	,046	,047	-,062
gedr85	,293	-,017	-,325	-,187	,041	,096
gedr41	-,111	,008	-,323	-,203	,130	,182
gedr56	-,147	,147	-,321	,250	-,008	,143
gedr18	,087	,287	,314	,080	,046	,182
gedr3	,019	,252	,273	-,047	-,023	-,035
gedr13	-,182	-,086	-,145	,537	,226	,121
gedr100	,191	,108	,224	,521	-,065	,029
gedr39	-,404	,073	-,134	,509	,024	-,092
gedr34	,208	,023	-,318	,474	-,193	,008
gedr73	,206	,221	-,002	,454	-,034	-,141
gedr40	,047	-,051	,007	,454	,132	-,011
gedr38	-,155	-,110	-,083	,439	-,127	-,155
gedr11	-,358	,037	,005	,410	-,056	-,125
gedr105	-,064	-,297	,121	,398	-,155	-,025

gedr61	,160	,212	,127	,386	-,019	,248
gedr84	-,018	,225	,217	,372	,179	-,039
gedr64	,098	,255	,095	,371	,081	,328
gedr9	,285	,174	,236	-,353	,138	-,016
gedr63	,173	,072	,165	,348	,104	,126
gedr48	,078	-,260	-,066	,319	,060	,119
gedr1	,007	-,153	,041	,286	,042	,123
gedr2	-,036	-,027	-,051	,284	,002	,099
gedr37	,004	,132	,057	,139	,586	-,052
gedr47	-,014	-,027	,303	,099	,580	,206
gedr77	,003	-,052	,079	-,025	,579	,232
gedr82	-1,25E-005	,070	,095	,240	,574	-,011
gedr51	-,007	-,060	,078	-,083	,512	,117
gedr30	,300	,161	-,138	-,010	,450	-,043
gedr43	,087	,088	,072	,264	,415	-,061
gedr55	,211	-,120	-,061	-,083	,390	-,057
gedr102	-,028	,182	-,136	,034	,373	,348
gedr8	,181	-,101	,065	-,114	,371	,065
gedr78	,139	-,050	-,125	-,004	,358	-,200
gedr107	-,280	,136	-,042	-,118	-,348	,061
gedr25	,279	,030	,056	-,137	,330	-,126
gedr46	,187	-,081	-,021	,063	-,307	,178
gedr12	,080	,088	-,070	,147	,027	,519
gedr29	-,112	-,030	,007	,166	-,205	,490
gedr98	,210	,251	-,095	-,004	-,213	-,488
gedr104	,241	,023	,160	,180	-,030	-,454
gedr5	-,002	,347	,035	,189	,206	,452
gedr110	,347	-,124	-,069	-,042	,032	,425
gedr19	,218	,200	-,170	,130	-,221	,335
gedr81	,126	-,084	-,264	-,186	-,049	,302

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 25 iterations.